

MARIBORSKI

Državna licejska knjižnica
v Ljubljani.

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 10.— mesečno.
četrtletno K 30.—
Če pride naročnik sam v upravništvo po list: Me-
sečno K 9'50. — Inserati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik popoldne.

Posamezna številka stane 60 vin.

Oredništvo in uprava:

Mariborska tiskarna (Jurčičeva ulica
št. 4.)

Telefon uredništva št. 276, uprave št. 24.

Leto III.

Maribor, torek 25. maja 1920.

Št. 114.

Avstrijski maršal Svetozar Borojević umrl.

Konec francoske železničarske stavke. — Boljševiška zmaga na Kaspijskem morju.

Načrt ustave.

Med novonastalimi državami je doslej edino Čehoslovaška dobila svojo ustavo, vse druge na to še čakajo; tako seveda tudi naša država.

Ustava je podlaga države, brez nje ni državnega življenja. Naš »začasni parlament« z »začasnimi narodnimi predstavniki« ni mogel rešiti niti najnavadnejših vprašanj, radi tega pa je umljivo, da tudi vprašanje naše ustave ni mogel rešiti, sicer pa to tudi ne spada v njedovo kompetenco; v njegovo kompetenco pa spada in njegova poglavitna naloga je — napraviti načrt ustave. Strankarska razprtija in osebni boji in nesoglasja pa so preprečila tudi to. Res je sicer, da se je od različnih strani predlagalo različne načrte, toda to je bilo bolj delo posameznikov.

Ustava je temelj vsake države, smo rekli zgoraj, radi tega je torej velikanske važnosti, kakšna da je ustava; in ker se ustava pozneje le s težavo spreminja, včasih pa se sploh ne da več bistveno spremeniti in tako bo delo, ki stoji pred nami, delo, ki nam bo rodilo

našo državno ustavo, naša najvažnejša naloga bližnje bodočnosti.

Prvo poldrugo leto naše državne samostojnosti smo preživeli na podlagi četverih ali peterih ustav, stare srbske, črnogorske, avstrijske, ogrske in bosansko-hercegovinske, ki je bila v gotovih točkah samostojna. Tak konglomerat ustav je za edinstveno državo nemogoč in do skrajnosti škodljiv. To so sprevideli tudi naši »državniki« ter poskušali to nekoliko ublažiti s tem, da so razširili nekatere zakone stare Srbije na celo kraljevino. Toda to ni rodilo zaželenega uspeha, kar je pač bilo pričakovati, kajti mesto da bi se bile razmere uredile, jih je le še bolj zmešalo. Danes naši upravni in drugi uradniki, ki imajo nalogo izvrševati posle ustave, sami ne vejo, kaj je zakonito in kaj ni, kdaj in kje velja ta zakon, kdaj in kje velja oni. Je tu pa še druga težka stvar. Ustavni zakoni bivše kraljevine Srbije, ki so bili pač primerni za to malo balkansko državo, niso primerni za celokupno veliko srednjeevropsko državo, kakršna je Jugoslavija.

Zadnji čas se je poverila naloga za sestavo načrta za našo državno ustavo komiteju

profesorjev, ki je to nalogo, kakor poročajo že izvršil. Po tem načrtu bi se parlament delil v gornjo in spodnjo zbornico, sicer pa se načrt po večini ujema s Protičevim načrtom. Zgornja zbornica (senat) naj bi štela 100 poslancev, ki bi jih volile pokrajine, stanovske zbornice in zadruge, razen tega bi poslala vanjo svoje zastopnike vseučilišča in morebiti posamezne veroizpovedi. Senatorji bi se volili za šest let in bi morali biti stari nad 40 let. Senat bi moral zborovati istočasno s poslansko zbornico. V slučaju spora med obema zbornicama bi odločevala poslanska zbornica.

Država bi se razdelila v devet pokrajin, ki bi bile: 1. Srbija, 2. Stara Srbija z Makedonijo, 3. Hrvatska s Slavonijo, Reko, Istro in Medjimurjem, 4. Bosna, 5. Črna gora s Hercegovino, Boko Kotorsko in Primorjem, 6. Dalmacija, 7. Srem z Bačko, 8. Banat ter 9. Slovenija s Prekmurjem.

Uradni jezik v državi bi bil srbsko-hrvatsko-slovenski. V Sloveniji bi bil uradni jezik slovenski ter bi imeli Slovenci pravico, da tudi z osrednjo vlado občujejo v slovenskem jeziku.

Radivoj Rehar.

MAČKA.

Prvo, česar se v mojem življenju spominjam je bila selitev. Moji starši so se preselili iz kraja kjer sem se rodil v oni kraj, kjer sem potem preživel vso mojo mladost, vsa ona najlepša leta mojega življenja. Pred vozom sta bila uprežena dva velika črna konja, na širokem in velikem vozu je bilo natovarjeno pohoštvo; spredaj je sedel voznik z velikim bičem s katerim je neprestano požvižgaval po zraku, zadaj pa sva sedela midva z materjo. To je bilo spomladi; vreme je bilo deževno in žalostno, po dolini so se vlačile goste belkaste megle. Meni je bilo nekako svečano v duši; še nikoli se nisem vozil na takem vozu, še nikoli ne tako daleč in ne po oni cesti. Moja mati pa je bila žalostna ter je jokala. Zakaž da je jokala, tega nisem vedel in jo tudi pozneje nikoli nisem vprašal.

Za trgov smo zavili na stransko cesto proti prijazni, na majhnem hričeku stoječi vasi z belo cerkvijo in rdečimi strehami. Pod vasjo smo obkrožili grič ter krenili v polje. Pot je bila blatna in zvožena ter je vodila med samimi njivami, travniki in vinogradi, dokler se ni ustavila na prijaznem holmu, kjer je stala med velikanskimi hrasti skrita hiša, naš novi dom.

Ko smo se ustavili na velikem in prostornem dvorišču je nenadoma posijalo izza megla toplo solnce ter obilo s svojimi zlatimi žarki belo pročelje, rdečo streho in mogočne košate hraste.

„Na mestu smo“, je rekel voznik ter skočil z voza. Tisti hip so se odprla hišna vrata in na pragu se je prikazal moj oče, bil je golorok in gologlav.

„Hvala Bogu, da ste prišli, je rekel ter pristopil k vozu, me prijel iz materinih rok ter me postavil na tla. „Glej, tu bo sedaj naš novi dom“, mi je rekel ter mi pokazal z roko naokrog. „Tu se boš igral, tu boš skakal in norel, kolikor boš hotel.“

Z neko neznano slastjo sem ogledoval vse okrog, karkoli so dosegle moje oči in zdelo se mi je, kakor da sem naenkrat postal velik in mogočen. Potem sem se napotil, da si ogledam vse podrobno.

Prav na vsaki strani hiše sta stala dva mogočna, stoletna hrasta, nenavadne veličine in košatosti. Stopil sem najprej k enemu potem k drugemu ter ju občudoval. Šel sem okrog debel, meril z malimi ročicami obseg, meril z očmi višino, pa je nisem premeril. Zdelo se mi je, da segata do neba, da sta neprimerno višja nego cerkveni stolp v oni vasi, kjer sem dotlej živel in ki se mi je zdel najvišja stvar na svetu. Potem sem si ogledal druga drevesa, vsa

po vrsti, premeril vsakega posebej po debelosti in po višini ter končno dospel do velike mlake, po kateri je plavalo vse polno žabic in drugih manjših povodnih živalic. Poleg mlake je rastle velika murva in od murve dalje se je raztegal po solnčnem obronku z vejevjem ograjen vrt.

Ko sem se naveličal tega ogledovanja sem se vrnil pod hrast ob desnem ogalu hiše, ter sedel na ploščat, okrogel kamen. Tedaj sem nenadoma opazil, da so vsa tla polna želodovih kapic. Ene so bile večje, druge manjše, vse pa so imele več ali manj dolge repke. Prijel sem tako kapico ter si jo natančneje ogledal, potem pa sem jo postavil na gladka tla, tako, da je gledal repek navzgor in tedaj se mi je hipoma zazdelo, da je ona narobe poveznjena želodova kapica podobna vojaku z dolgo, bridko sulico. Prijel sem drugo kapico ter jo poveznil poleg druge, tako, da sta oba repka gledala v eno in isto smer — in bila sta že dva vojaka. Tako sem potem razvrstil celo kompanijo v dolgih četverstopih, spredaj pa sem postavil na debel želod izredno veliko kopico z mogočnim in dolgim repkom. To je bil general, ki je jahal na konju pred svojo kompanijo.

Vesel in ponosen na to nenadno novo iznajdbo sem stekel k materi ter jo prosil, naj gre pogledat, kaj sem naredil. Ko sem stopil

K akšno stališče bodo zavzele posamezne stranke napram temu načrtu še ni znano, vsekakor pa bo prav gotovo mnogo glasov kontra in če že morda ne proti celoti, pa vsaj proti posameznim točkam.

Boj za ustavo bo težak in od njegovega izida bo odvisno življenje naše države in našega naroda še dolge, dolge dobe, upliv njen pa bo ostal gotovo več ali manj neizbrisen za vso bodočnost.

Regulacija plač

odvetniških in notarskih uradnikov mariborskega okrožja.

Prepoved, prirejati shode razglašena, od deželne vlade v Ljubljani, je še vedno v veljavi. Radi tega ne moremo sklicati tačas večjega shoda, da bi poročali o stanju našega tačasnega mezdnega gibanja.

Obveščamo tem potom naše člane o najvažnejših točkah našega mezdnega gibanja.

Na podlagi sporazuma doseženega in podpisanega od zastopnikov odvetnikov in notarjev ter zastopnikov našega društva, se je mezdno gibanje odvetniških in notarskih uradnikov mariborskega okrožja do 1. junija 1920 pod sledečimi pogoji uknilo:

1. Koncipijenti s substitucijsko pravico ali večletno prakso dobivajo mesečno 2000 K, začetniki manj, po sposobnosti in uporabnosti.

2. Odvetniški pisarnovodje z najmanj 10 letno pisarniško prakso in s povsem zadostno kvalifikacijo, zmožni slovenskega in nemškega jezika dobivajo 1800 K mesečno.

3. Jednako kvalificirani notarski pisarniški ravnatelji 1500 K.

4. Perfektne strojepiske ali stenografije, zmožne v govoru in pisavi slovenskega in nemškega jezika, ki tipkajo brezhibno po diktatu ter obvladajo teoretično in praktično vsaj slovensko stenografijo 800 K.

5. Manj kvalificiranemu osobju se do-

v hišo je sedela ob oknu ter jokala; še opazila me ni. Jaz sem bil vesel in srečen in nisem mogel razumeti, zakaj da mati joče.

„Pojdi pogledat moje vojake, mama, tako lepi so in toliko, toliko jih je, tudi general jaha pred njimi.“

Tedaj se je sunkoma obrnila k meni ter me stisnila na prsa.

„Moj otrok, moj nedolžni otrok“. In potem je jokala še bolj.

„Ali ne greš pogledat?“ sem prosil dalje.

„Le pojdi sam; pridem pozneje“, je rekla ter si obrisala solze.

Žalosten sem se vrnil k mojim vojakom; toda, o groza! Ob kompaniji je čepela velika črna mačka ter z neusmiljeno tacio krcala moje vojake, da so odletali na vse strani. Vsa kompanija je bila zbegana; nekateri so ležali vznak drugim so se polomile sulice, general pa je bil padel s konja ter se postavil na glavo.

Obupan sem se zgrudil na tla ter se milo razjokal. Potem je prišla mati ter me dvignila. S tresočo roko sem ji pokazal na mačko in na moje razmetane vojake. Tesno me je pritisnila k sebi ter me vroče poljubila.

„Ubožček moj“, je rekla tiho, „ne plakaj radi tega, saj boš našel nove vojake in postavil novo kompanijo.“

Potem se je zamislila ter je dejala čudno vzvišeno, kakor da ne bi bila moja mati.

„Poglej ono mačko! V življenju bo prišla še mnogokrat ter ti razmetala, kar boš s trudom napravil. To, kar ti je danes storila ni hudo, ker se da popraviti, toda kar ti bo storila pozneje, se ne bo dalo popraviti nikoli več. Kar bo razmetano, bo za vselej razmetano.“

Z neizmernim obupom v duši sem se je oklenil ter zaihtel:

„O mati, jaz ne maram živeti.“ ...

ločajo plače po dogovoru, sorazmerno po sposobnosti nižje.

6. Ko stopi novi tarif v veljavo, se stopi takoj v nova pogajanja in se bode takrat razpravljalo tudi o nabavnem prispevku. Če bi novi tarif do 1. junija 1920 še ne stopil v veljavo, se morajo pričeti z dnem 1. junija 1920 zopet nova pogajanja.

7. Te plače se določajo začasno, dokler ne stopi novi tarif v veljavo, najdalje pa do 1. junija 1920 z veljavnostjo od 1. aprila 1920.

Podrobnosti so na razpolago na originalnem zapisniku, ki ga hrani društveno vodstvo. Zapisnik so podpisali odposlanci od strani društva, ter vsi mariborski odvetniki in notarji, razun g. dr. Radoslava Pipuša, odvetnika v Mariboru, ter so doseženi pogoji za vse obvezni, edino za navedenega g. dr. R. Pipuša izjemoma ne.

Ker pa ne kaže in bi bilo napram uvidljivim gg. šefom skrajno krivično, da bi se uradništvo spustilo v štrajk radi enega odvetnika, ki je povsem osamljen, ter zastopa nam nepojmljivo stališče, ki ga tudi njegovi stanovski tovariši ne odobravajo, sporočamo, da razpolaga društvo z raznimi mesti za koncipijente, za dva pisarnovodja, enega konceptnega uradnika in več mest za izborne strojepiske. Komur se godi krivica, naj se obrne na društvo, tiranizirati se ni treba pustiti od nikogar, najmanj pa ne od nevidljivih šefov s zastarelimi nazori. Zmožnim in zanesljivim uradnikom in uradnicam so vrata raznih pisarn v naših in drugih strokah na stežaj odprta.

S 15. majem 1920 stopil je v veljavo nov odvetniški in notarski tarif, vsled česar stopimo s 1. junijem 1920 z gg. šefi v nova pogajanja.

Radi tega prosimo vse člane tudi izven mesta Maribora, da nam nemudoma sporočijo, ali so dobili od 1. aprila 1920 dalje vsi izplačane prejemke kot gori določeno in kako stališče zavzema vsak posamezen v gmotnem oziru z ozirom na določila novega tarifa. Čim več informacij nam pravočasno dojde, tem lažje bomo zastopali pri pogajanjih tako stališče, da bo vsaka kategorija pravilno honorirana in da bomo pravični tudi napram ustroju in obsežnosti posameznih pisarn.

Društvo odvetniških in notarskih uradnikov mariborskega okrožja.

Dnevne vesti.

Mariborski „vladni“ komisar. Ko se je zadnjič izpremenila vlada, je moral priljubljeni vladni komisar dr. Pfeifer takoj predati posle klerikalnemu komisarju dr. Leskovarju. Radovedni smo, kaj bo zdaj. Dr. Leskovar ni vladni, ampak klerikalni komisar, eksponent ene stranke in »Slovenski Narod« je dobro povedal, da je to eden pravih šušterčijancev. Maribor ima danes nad 30.000 ljudi, od teh je komaj 1000 klerikalcev, zato ne more klerikalni komisar izvrševati posle vladnega komisarja. Klerikalci si so dobro pripravili. Pomnožili so sosvet s klerikalnimi možmi, začeli so nastopati proti učiteljstvu in so protežirali slomškarje, vkljub temu, da ima učiteljstvo enotno stanovsko organizacijo, pripravljajo »orlovski tabor«, ki ima biti druga izdaja svoječasnega šušteršičevega katoliškega shoda in vse mesto naj bi služilo kot nekaka priprava za bodočo klerikalno trdnjavo. Maribor pa je po veliki večini protiklerikalen — zato se mora nujno izvršiti izprememba, da ne bo mestna uprava služila v strankarske klerikalne namene. Klerikalci in radikalci hočejo zavlačevati odločitev, ves Maribor pa

zahteva, da se to izvrši takoj. O drugih razmerah, kako je postopal dr. Leskovar kot advokat in komisar, bomo še govorili.

Mrtvaška pojedina. Bivše ministrstvo si je dalo za slovo pojedino, na kateri so slavili ministri svoje delovanje. To je bila pač mrtvaška pojedina, ker se ne bodo menda nikoli več zbrali taki jugoslovenski ministri, ki so bili grobokopi države, na svojem delu. Dva ministra, t. i. Roškarja in dra. Jankoviča je dr. Korošec kot minister železnic dal v posebnem vozu prepejlati domov. Menda si nista zaslužila za vožnjo. »Domovina« piše, da je bil to mrtvaški voz. Skoraj bi se bilo zgodilo, da bi bila na potu obstala, ker nista imela papirjev v redu. Ubogi ministri!

Mariborsko gledališče. Kakor nam iz Beograda poročajo, bivša klerikalna vlada na pritisk iz Ljubljane ni ugodila prošnji našega gledališča. Da se omogoči obstoj slovenskega gledališča v Mariboru, se podasta g. prof. Voglar in general Maister te dni naravnost v Beograd, da izposujeta tam podporo, ki je za vzdrževanje gledališča v Mariboru potrebna.

Cvetlični dan našega reševalnega društva se je slajno obnesel. Sodelovali so pri tem vsi, občinstvo obeh narodnosti je rado darovalo za društvo, ki je v splošno korist. Mi sicer vemo, da v tem društvu še ni vse, kakor bi moralo biti, skrivajo se v njem razni ljudje, ki bi spadali v Nemško Avstrijo, drugi so njegovi člani zato, da jim ni treba služiti v jugoslovenski vojski, poveljstvo je skozi in skozi nemško — ampak za sedaj se mora priznati, da so Slovenci darovali istotako, kakor Nemci in upamo, da se bodo tudi tu enkrat razmere uredile.

Za Jugoslovensko Matico so nabrali obiskovalci tečaja za brzozjavne strokovne moiste v Mariboru ob zaključku v gostilni g. Hermeta na Glavnem trgu svoto 131 kron in ta znesek izročili mariborski podružnici. Gdš. Franja Novakova učiteljica pri Sv. Dahu nad Dravo, je nabrala 10 članov in vposlala tukajšnji podružnici znesek 268 kron. Pravitako je vposlala orožniška vostaja pri Sv. Trojici v Slovenskih Goricah od nabranih članov znesek 208 kron. Odbor podružnice J. M. izreka tako nabiralcem kakor darovalcem najiskrenejšo zahvalo.

Plesni venček mariborskih akademikov v soboto v »Narodnem domu« je bil razmeroma dobro obiskan. Vkljub temu, da je zdaj čas za ples nekoliko pretopel, so se sešli oboževalci boginje Terpsihore in prijatelji naših akademikov na ta večer in mladina je plesala pozno v noč. Ker ima klub mariborskih akademikov lep namen oživljati družabno življenje in podpirati ubožne akademike, je želeli, da bi občinstvo njegove prireditve mnogoštevilno obiskovalo. Za zabavo i. dr. je bilo dobro poskrbljeno.

Pomladanska dirka. Jesenska mariborska dirka je vsled slabega vremena, tiskovne stavke itd. odpadla. Zato je bila pomladanska tembolj-živahna in lepa. V nedeljo popoldne so se vsipale množice iz mesta proti Teznu. Vmes so hiteli vozovi in avtomobili. Dirkališče je bilo ograjeno še po starem s pito. Misliti smo si, da bo pač lepo, ko bo na Teznu nekoč stal stadijon, ki bo odgovarjal vsem mariborskim športnim potrebam. To ne bo še kmalu. Treba bi bilo zato tudi tramvaja — a nekoč bo gotovo. Zamivanje za dirko je bilo zelo veliko, tribune so bile polne in na stojišču je bilo do 10.000 ljudij. Zastopani so bili vsi stanovi in vse narodnosti aranžirana pa je bila popolnoma nemški le tu in tam se je slišala kaka naša beseda. Zato pa je bila publika po večini naša. S tem nočemo delati nikomur očitkov, vemo, da pride čas, ko bodo mariborske dirke popolnoma slovanske. Dirke so se udeležili po večini domači mariborski dirkači (lastniki Rosenberg, Thurmisch, Kirbiš, Rosmanit) Muropolci in Zagrebčani. Pri drugem raidu so se dogodile stvari, ki so vzbudile nevoljo pri občinstvu; gospodje prireditelji bi pač morali paziti, da bi ne prišlo do takih dogodkov. Vsled tega se je tekma zategnila do 7. ure zvečer. V treh urah sta bili šele prvi dve točki

gotovi. Vreme je bilo sicer zelo ugodno, vendar je tako zavlačevanje nepotrebno. Rosenbergov Dollar, ki je bil junak in zmagovalec dneva, si je pridobil simpatije in zaupanje takoj pri prvem nastopu, Funkejev Monte Kristo pa je vkljub temu budil občudovanje in pohvalo. Lepo so se izkazali naši Muro-poljci s svojimi dirkači, njih uspeh je žel živahno priznanje. Rezultat dirke in poročilo o ponedeljkovi prinesemo jutri.

Hertha—Vojaška realka = 1:1. Hertha je letos nastopila z uspehom proti boljšim klubom, zato smo mislili, da se bo moštvo vojaške realke le težko izognilo porazu. Toda naši gojenci so šli prav navdušeno v boj in so posamezni pokazali dobro izvežbanost, golman pa je zadržal marsikaj, kar bi bilo že skoraj gol. Nastal je tudi spor, ki se je končno odločil za 1:1. Občinstva je bilo precej v »Ljudskem vrtu« v kljub temu, da je mnogo športnega občinstva zabila dirka na Tezno. Domača tekma je nudila mnogo zanimivega. Upamo, da jih bomo imeli poslej še več.

Prodaja kotlov. Na predlog mestnega sosveta mariborskega z dne 20. aprila 1920 se bode prodalo posameznim strankam po izbiri potom komisije 34 bakrenih kotlov, last mestne občine, ki so naloženi v mestni starinarni v Slovenski ulici št. 42, ker se ne rabijo več. Poleg tega so na prodaj še različni drugi potrebni kuhinjski predmeti. Občinstvo se obvešča, da se vrši prodaja gornjih predmetov v imenovani hiši od torka, dne 25. maja do četrtega dne 17. maja 1920 popoldne od 14. do 16. ure.

Brat ranil brata. V nedeljo popoldan krog 22. ure je nastal v gostilni »Lenauhof« na Tržaški cesti med pivci, ki so bili že močno opiti, resen prepir, pri katerem je dobil drvar Rudolf Gorjak iz Tezna od lastnega brata s steklenico za sodavico več udarcev po glavi in bil težko ranjen. Prvo pomoč mu je podelil na lice mesta pozvani rešilni oddelek, potem pa je bil z rešilnim vozom prepeljan v splošno bolnico.

Od policije obstreljen. Naša policija je zasačila v nedeljo stavbnega tehnika Julija Knupleša pri poizkusu uloma ter ga aretirala. Ko so ga hoteli krog 20. ure eskortirati v policijski zopor v Židovsko ulico, se je nenadoma iztrgal ter poizkusil ubežati. Radi tega je straža rabila orožje in Knupleš je dobil strel skozi stegno ter se zgrudil na tla. Rešilni oddelek mu je obvezal rano ter ga prepeljal v splošno bolnico.

Konjska nesreča. Na biakoštno nedeljo popoldan, okrog 16. ure je padel posestniku Francu Kolišniku iz Hoč na Pristanu konj v neko dva metra globoko gnojniško jamo iz katere ga ni bilo mogoče spraviti. Na lice mesta je bila pozvana tukajšnja požarna bramba, kateri se je po dvehurnem delu posrečilo z dvigalom spraviti konja iz jame ter ga rešiti nevarnosti.

Jarenina. Občine Jarenina, Pesniški dvor, Vukovski dol, Polička vas in Kaniža so imenovale g. generala Maistra in okr. glavarja dr. Lajšiča svojim častnim občanom in to z ozirom na nevenljive zasluge, katere sta si stekla za obmejne Slovence ob usodepolnih zgodovinskih dneh. Obenem prispevajo po 50 K za častno diplomu.

Kultura in umetnost.

Gostovanje Josipa Povheta. V nedeljo in ponedeljek je gostoval v našem gledališču g. Josip Povhé, član kr. dramskega gledališča v Ljubljani in sicer v nedeljo v »Nebesih na zemlji« v ponedeljek pa v »Španski muhi.« Ker nam gledališče vodstvo za ta dva večera ni preskrbelo vstopnic, o predstavah ne moremo podrobneje poročati.

Ruski koncert. V Jugoslaviji koncertujejo po raznih velikih mestih ruski operni pevci Tatjana Rozojovna, sopranistka-solistka morskove opere: Andrej Šelkov, baritonist-solist petrograjske opere in Evgenij Marijašec,

basist-solist petrograjske in odeške narodne opere. Bili so sedaj 5 let v Italiji in so nastopili povsod z velikim uspehom. Kot gosti so bili pozvani na beograjsko in zagrebško opero in so tudi že od prej znani v Jugoslaviji kot najboljši ruski pevci. Dne 28. maja prirede v Celju v veliki dvorani »Uniona« koncert z obsežnim sporedom, ki vsebuje same klasične in moderne ruske skladatelje Glinka, Čajkovskega, Borodina, Akrenskega, Dimitrijeva, Rubinsteina, Musarskega etc. Pri nas v Mariboru, za Ljubljano največjim slovenskim mestom se pa nihče ne zmeni zahje in nihče jih ne povabi. Na mestu bi bilo, da se to takoj zgodi in da mariborska »Glasbena Matica« takoj povabi ruske umetnike, da koncertujejo v Mariboru. predno odidejo v druge države.

Razne vesti.

Umetno mleko. V Ameriki napravljajo umetno mleko, ki se skoro ne razločuje od naravnega mleka. Proizvajajo ga na dva načina, in sicer za deco drugače kot za odrasle. Umetno mleko za deco se napravi iz graha, ki se zmelje v grobo moko. Ta moka se potem zmeša z vodo in se pusti nekaj ur stati. Nato se v mešanico dene mlečni sladkor, nekaj fosfata, apnenca in olivnega olja. Vse to se potem dobro premeša. Nekateri dodajo tudi jajčnega beljaka. Mleko za obrastle delajo iz sirovih jajc in vode. K temu se doda navadni sladkor, nekaj rastlinskega olja in včasih fosfata. Vso mešanico je treba dobro premešati. Glavna vrednost tega mleka leži v tem, da ne vsebuje nikakršnih bacilov.

Na smrt obsojeni glasovali proti smrtni kazni. V nekem severo-amerškem mestu se je vršilo glasovanje o smrtni kazni. Pravico glasovanja je dobilo tudi 26 na smrt obsojenih zločincev. Izmed teh jih je 23 glasovalo proti smrtni kazni, vendar pa so obenem izjavili, da si raje izberejo smrtno kazen kakor pa dosmrtno ječo.

Prešeren in jezuitje. Iz Prešernovega življenja je znano mnogo zanimivih dogodkov. Posebno so si ljudje dobro zapomnili Prešernove dov tipe in rezke zafekcije. Med drugim je znan tudi naslednji dogodek. Prešeren se je sestal nekoč z dvema jezuitoma, ki sta mu tekom pogovorov izjavila, da sta »iz Jezusove družbe«. »Iz katere Jezusove družbe«, vpraša Prešeren, »iz prve ali zadnje?« Jezuita se začudeno pogledata in vprašata, kako naj se to razume. »No«, odgovori Prešeren, »prva družba Jezusova sta bila osel in vol v betlehemskem hlevu, zadnja družba pa sta bila razbojnika na križu«. Jezuita sta jo seveda nato hitra popihala.

Zadnje vesti.

Borojević umrl.

LDU Ljubljana, 25. maja. Po poročilih, došlih iz Celovca, je v noči od 23. na 24. maja tamkaj umrl bivši avstrijski maršal Svetozar Borojević.

Francoska železničarska stavka faktično končana.

DKU Pariz, 23. maja. (Havas.) Vkljub sklepa železniške zveze, da se mora stavka brezpogojno nadaljevati se je tekom zadnjih par dni povrnilo toliko železničarjev na delo, da se stavka faktično lahko smatra za končano. Na državne železnice se je vrnilo včeraj 2200 delavcev.

Rusko frontno poročilo.

DKU Moskva, 23. maja. (Brezlično.) Frontno poročilo od 22. t. m. poroča da so

redeče čete na kaspiški fronti zasedle mesto Enseli ter uplenile Denjikinovi armadi deset križark ter 7. transportnih parnikov ter mnogo vojnega in drugega materijala.

Poljski teror v Tešnju.

LDU Pariz, 24. maja. ČTU. Minister za zunanje zadeve dr. Beneš je interveniral pri poslaniški konferenci v Parizu radi poljskega terorja v Tešnju ter javno obsodil poljske zločine. V soboto je bil sprejet pri Mille- randu. Razen z italijanskimi poslaniškimi krogi se je dr. Beneš pogajal zlasti s francosko vlado in z angleškimi krogi.

Češka vladna kriza.

LDU Praga, 24. maja. ČTU. Predsednik Masaryk je sprejel predlog ministrskega predsednika Tušarja o sestavi novega kabineta. Predsednik si je pridržal kratek rok za končno sestavo. Ministrska lista bo objavljena v torek.

Nov transport Čehoslovakov iz Sibirije.

Ljubljana. V par dneh dospe v Trst s parnikom »President Grant« nadaljnji transport čehoslovaških legijonarjev, ki se iz Sibirije preko Vladivostoka vračajo v domovino. Ta transport ima s seboj lasten orkester, sestoječ iz 100 glasbenikov pod vodstvom skladatelja Františka Karla. Orkester čehoslovaških legijonarjev bo koncertiral v Ljubljani, Mariboru, Zagrebu in po možnosti tudi v Beogradu.

Deschanel ponesrečil.

LDU Pariz, 24. maja. (Č. T. U.) Predsednik Deschanel je pri vožnji v Montegriss padel z vlaka. Pri tem je dobil le lahke poškodbe. S prefektore v Montegrissu je telefoniral v Elysee, da pomiri svojo rodbino. Njegova soproga in ministrski predsednik Millerand sta se odpeljala v Montegriss.

Dunaj dobi nadžupana.

LDU Dunaj, 25. maja. Kakor pišejo ponedeljski listi, se v dobro poučenih krogih razmotriva vprašanje ustanovitve mesto dunajskega nadžupana, ki bi stal zunaj političnih strank. Njegova naloga bi bila reprezentanca.

Stavka trgovski vslužbencev v Trstu končana.

LDV Trst, 24. maja. Stavka trgovskih uslužbencev, ki je trajala že četrti teden, se je končala v četrtek s poravnavo. Opoldne so bile trgovine v splošnem zopet odprte.

Avstrijske garnizije.

LDU Dunaj, 24. maja. (ČTU.) Kakor pišejo ponedeljski listi bo imela avstrijska republika 30 garnizij. Največja bode na Dunaju, ki bo štela 8300 mož, v Gradcu z 2150 možmi, v Lincu s 1850 možmi, v Celovcu s 1850 možmi, in v Stockerau-u 1000 možmi. Najmanjše posadke bodo v Ennsu, Radgoni in Schwatzu. Vsaka bo imela po 1000 mož.

Poziv

vsem „Narodnim svetom“

organizacijam, veseličnim in pripravljanim odborom na Koroškem in v Sloveniji!

Prehajamo v čas raznih prireditev, veselje in zabav, zborovanj in manifestacij in to osobito na Koroškem. Na vseh teh prireditvah se razpečava vse mogoče: konfeti, cvetlice, razglednice i. dr., a dandanes bi bila osobito potrebna naša knjiga, naša propagandna brošura, ki govori o naši Koroški. Človek kupi na veselici vse! Gotovo bi kupil tudi knjigo, od katere bi nekaj imel! Na ta način bi prišle prepotrebne brošure v najširše plasti naroda, kjer bi obrodile stoteri sad. Mi vsi še vse premalo poznamo našo zemljo, se še vse premalo zavedamo svojih pravic. Zato bi bilo zelo umestno in koristno, da bi se pri vsaki prireditvi organizirala prodaja propagandnih brošur med občinstvom — uspeh gotovo ne bo izostal. V to svrhu poziva založba »Zvezne tiskarne« v Ljubljani vsa društva in organizacije, da pred vsako prireditvijo naroče pri podpisani založbi sledeče velevažne in zanimive propagandne brošure:

Carantanus: Koroška (z narodnostnim zemljevidom)	4 K
Dr. Vošnjak: Gosposvetsko polje (s tremi slikami)	2 «
Alre: Jugoslovanska žena za narodovo svobodo	2 «
Abditus: Problemi malega naroda	2 «
Erjavec: Naša Istra	1 «
Iv. Albreht: Paberki iz Roža (Koroške pravljice)	4 «
Razun teh brošur in knjig bi bila gotovo tudi dobrodošla »Mala pesmarica«, ki je priobčila doslej sledeče skladbe:	
D. Jenko: 1. Što čutiš, Srbije tužni?	1 K
I. pl. Zajc: 2. Zrinjsko-Frankopanka.	2 «
A. Hajdrih: 3. Slabo sveča je brlela.	1 «
A. Hajdrih: 4. Pod oknom.	1 «
A. Hajdrih: 5. V sladkih sanjah.	1 «
A. Hajdrih: 6. Jadransko morje.	1 «

Če bi prireditelji želeli še druge knjige, opozarjamo na tozadevne oglase.

Eventuelne neprodane izvode vzamemo nazaj, prosimo le, da se jih ne pokvari, od vsakega prodanega izvoda pa damo prireditelju visok popust v prid »Narodnim svetom« na Koroškem, oziroma v nanem prireditve.

Vsa naročila naj imajo označbo: »za prireditev...« in naj se naslovljajo izključno na »Založbo Zvezne tiskarne«, Ljubljana, Marijin trg št. 8.

Slov. mestno gledališče.

Repertoar tekočega tedna:

V torek 25.: »Satan v ženski«, Ab. B—45.

V četrtek 27.: »Josette, moja žena«, Ab. A—44.

Izdaja: Tiskovna zadruga Maribor.

Odgovorni urednik: Fr. Voglar.

Tiska »Mariborska tiskarna d. d.«

Mala oznanila.

Mlad sluga se takoj sprejme pri Mariborski eskomptni banki. 3—3

Traži se zdrava, ozbiljna djevojka sa dobrim svjedočbama za dvoje djece od 1 in 6 godina kao i za lahke kućne poslove. Ponudbe slati na: Advokat Zlatko Šaffarič, Crikvenica, Hrvatsko Primorje. 2—2

Pekovski pomočniki vsestransko izvežbani se sprejmejo takoj. Ponudbe s srličevali na V. Bizjak in drug. Zdravilišče Rogaška Slatina. 2—1

A. Vertnik

trgovina z mešanim blagom in premogom

130 **Sodnijska ulica 17**

priporoča se občinstvu.

I. Mariborski bioskop

Aleksandrova cesta.

Od srede 26. do petka 28. maja 1920:

Velika atrakcija!

Luksurijozni vlak

Pet dejanj

V glavni ulogi: LEDA GYS in MARIO BONARD.

In druge podobe.

Vsako sredo in soboto novi spored!

Predstave se vrše vsaki dan ob 18. (6.) in 20. (8.) uri v nedeljo ob pol 15. (pol 3.), 4. (16.), 18. (6.) in 20. (8.) uri zvečer.

Dražba lovov.

Lovska pravica v katastralnih občinah: 1. Melje, Košak, Frajdek, krajevne občine Lajtersberg; 2. Lajtersberg in Počehova, krajevne občine Lajtersberg; 3. v krajevni občini Zgornji Duplek; 4. Na Ranci in 5. Ceršak se da potom dražbe v zakup za dobo 6 let t. j. od 1. julija 1920 do 30. junija 1926.

Ta dražba se vrši za pod 1, 2, 3 imenovane občine

v sredo, dne 16. junija 1920

za občine pod 4, 5

v četrtek, dne 17. junija 1920

vsakokrat ob 10. uri predpoldne pri okrajnem glavarstvu v Mariboru, v sobi št. 8.

Okrajno glavarstvo Maribor

dne 17. maja 1920.

Občinska hranilnica v Mariboru

(prej Gemeinde-Sparkasse)

Orožnova ulica št. 2 (Pfarrhofgasse Nr. 2)

v lastni hiši.

Stanje hranilnih vlog K 42,442.640·26

Rezervni fondi K 2,749.997·67

==== Shramba za pupilske hranilne knjižice itd. ====

Sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun po najvišji točasno običajni obrestni meri.

Uradije vsak dan od 8.—12. ure razun nedelje in praznikov.